

Öppna jämförelser Missbruk 2019

Resultatet i nordvästra Stockholms län

HENRIK KARLSSON

FoU Nordväst är ett kunskapscentrum för socialtjänsten i de nordvästra kommunerna i Stockholms län.

FoU Nordväst is a Research and Development center for the social services of the northwestern municipalities of Stockholm County, Sweden.

För ytterligare information www.fou-nordvast.se

ISBN: 978-91-89681-45-3

_Resultatet i korthet

Nordvästkommunerna har generellt sett ett gott resultat i Öppna jämförelser Missbruk 2019. Resultatet i kvalitetsindikatorerna är ofta högre än eller i nivå med Stockholm stad och riket. Till exempel har nordvästkommunerna generellt sett rutiner för intern samordning i enskilda ärenden och aktuella planer för socialsekreterarnas kompetensutveckling. Väntetiden för nybesök är inte längre än 14 dagar.

Ett möjligt utvecklingsområde är systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten. Ingen nordvästkommun har använt resultat från systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten. En möjlig metod är ASI Uppföljning. Endast Sigtuna och Solna har genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön. I arbetet med systematisk uppföljning är det viktigt att anta ett kritiskt perspektiv på kön och genus. Könstereotypa föreställningar om manligt och kvinnligt kan nämligen göra insatser mindre inkluderande och effektiva.

Brukarinflytande är ett annat möjligt utvecklingsområde. Till exempel har få nordvästkommuner genomfört en brukarstyrd revision.

_Inledning

I den här rapporten redovisas de nordvästra kommunernas i Stockholms läns resultat i Öppna jämförelser Missbruk 2019.

Socialstyrelsen har tagit fram Öppna jämförelser för att erbjuda nationella kvalitetsindikatorer som är jämförbara mellan kommuner över tid. Syftet är att stimulera lokalt utvecklings- och analysarbete. För mer information se följande [länk](#).

FoU Nordväst kvalitetssäkrar inrapporteringen till Öppna jämförelser genom att bjuda in representanter från kommunerna för att gå igenom [enkäten](#) och enas om gemensamma tolkningar. På mötena deltar normalt också en eller flera representanter från Socialstyrelsen.

Den här rapporten stödjer det lokala analys- och utvecklingsarbetet genom att sammanställa och jämföra verksamhetsområdets resultat med snittet i Stockholms stad och riket. Från och med 2018 redovisas och diskuteras rapporten i chefsnätverket som därefter väljer ut ett eller flera utvecklingsområden för de kommande två åren. FoU Nordväst deltar och bidrar med fakta och analysunderlag. Mer information om arbetssättet finns i vår strategi och handlingsplan, se [länk](#).

I nordvästkommunerna har de tidigare årens arbete med Öppna jämförelser varit uppskattat och viktigt. Det har bland annat lett fram till nya gemensamma utvecklingsområden. Som exempel kan nämnas den gemensamma BAS-utbildningen för nyanställda inom den sociala barn och ungdomsvården och missbruksvården samt de utvecklade arbetssätten med sjukskrivna och nollklassade inom ekonomiskt bistånd, se [länk](#).

FoU Nordväst har granskat kommunernas arbete med Öppna jämförelser. Sven Trygged, docent i socialt arbete, undersökte om professionen trodde att Öppna jämförelser kunde leda fram till konkreta förbättringar av verksamheterna och om erfarenheterna hittills svarat upp mot de förväntningar som fanns när Öppna jämförelser lanserades. Rapporten *Öppna jämförelser i socialtjänsten – Varför, hur och till vilken nytta?* kan läsas [här](#).

_Resultat

Helhetssyn och samordning

Tabell 1

Intern samordning i enskilda ärenden

	Aktuell rutin för samordning mellan Ekonomiskt bistånd och Missbruk	Aktuell rutin för samordning mellan Socialpsykiatri och Missbruk	Aktuell rutin för samordning mellan Barn och unga och Missbruk	Aktuell rutin för samordning mellan LSS (barn och vuxen) och Missbruk	Aktuell rutin för samordning mellan Äldreomsorg och Missbruk
<i>Ekerö</i>	JA	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	JA	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Sigtuna</i>	JA	JA	JA	JA	JA
<i>Sollentuna</i>	JA	JA	JA	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	JA	JA	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA	JA	JA	NEJ
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA	JA	JA	JA
<i>Upplands Väsby</i>	NEJ	JA	NEJ	JA	JA
<i>Snitt</i>	87,5 %	75 %	62,5 %	75 %	62,5 %
<i>Stockholm</i>	77 %	69 %	69 %	62 %	46 %
<i>Riket</i>	73 %	57 %	66 %	45 %	39 %

Tabell 1 visar att alla nordvästkommuner utom Upplands Väsby har en aktuell rutin för samordning mellan ekonomiskt bistånd och missbruk. Snittet på 87,5 procent är bättre än både Stockholm (77 %) och riket (73 %). Alla nordvästkommuner utom Ekerö och Järfälla har både en aktuell rutin för samordning mellan socialpsykiatri och missbruk och en för samordning mellan LSS och missbruk. Snittet på 75 procent är bättre än Stockholm (69 respektive 62 %) och riket (57 respektive 45 %). Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg och Upplands-Bro har en aktuell rutin för samordning mellan barn och unga och missbruk. Snittet på 62,5 procent är i nivå med Stockholm (69 %) och riket (66 %). Sigtuna, Sollentuna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby har en aktuell rutin för samordning mellan äldreomsorgen och missbruk. Även det snittet (62,5 %) är bättre än både Stockholm (46 %) och riket (39 %).

En kvalitetsindikator som inte redovisas i tabellen är extern samverkan i enskilda ärenden. I den har Ekerö, Sollentuna och Upplands-Bro en aktuell överenskommelse med landstinget/regionen om samverkan i enskilda ärenden. Snittet på 37.5 procent är lägre än Stockholm (46 %) och riket (47 %).

Kunskapsbaserad verksamhet

Tabell 2

Handläggarnas kompetensutveckling och agerande vid indikation på våld

	Aktuell samlad plan för handläggarnas kompetensutveckling	Aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld
Ekerö	NEJ	JA
Järfälla	JA	NEJ
Sigtuna	JA	NEJ
Sollentuna	JA	JA
Solna	JA	JA
Sundbyberg	NEJ	JA
Upplands-Bro	JA	JA
Upplands Väsby	JA	NEJ
Snitt	75 %	62.5 %
Stockholm	77 %	77 %
Riket	52 %	55 %

Enligt tabell 2 har alla nordvästkommuner utom Ekerö och Sundbyberg en samlad plan för handläggarnas kompetensutveckling. Snittet (75 %) är i nivå med Stockholm (77 %), men bättre än riket (52 %). Ekerö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg och Upplands Bro har en aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld. Det är ett något lägre snitt (62.5 %) än i Stockholm (77 %), men högre än i riket (55 %).

Tabell 3a visar att endast Sollentuna och Upplands-Bro erbjuder case management i form av integrerade team. Snittet på 25 procent är lägre än snittet i Stockholm på 62 procent på 33 procent i riket. Järfälla erbjuder som enda nordvästkommun individuell case management enligt Strengths-modellen. Det är klart vanligare att stadsdelarna i Stockholm (67 %) och kommunerna i riket (23 %) erbjuder det. Samtliga nordvästkommuner och samtliga stadsdelar i Stockholm erbjuder minst en manualbaserad insats. I riket erbjuder de flesta kommuner det (93 %).

Tabell 3b visar att alla nordvästkommuner utom Solna och Upplands-Bro erbjuder minst ett stödprogram för närstående. Snittet på 75 procent är klart bättre än både Stockholm (50 %) och riket (63 %). Järfälla, Sollentuna och

Upplands Väsby erbjuder bostad först, ett snitt på 37.5 procent. I Stockholm erbjuder de flesta stadsdelar bostad först (85 %), medan endast 20 procent av kommunerna i riket erbjuder det. Alla kommuner i nordväst förutom Sundbyberg erbjuder någon form av vårdkedja. Snittet på 87.5 procent är i nivå med Stockholm (85 %) och klart högre än riket (38 %).

Tabell 3a

Rekommenderas i nationella riktlinjer

	Erbjuder Case Management i form av Integrerade team	Erbjuder Individuell Case management - Strengths model	Erbjuder minst en manualbaserad insats
Ekerö	NEJ	NEJ	JA
Järfälla	NEJ	JA	JA
Sigtuna	NEJ	NEJ	JA
Sollentuna	JA	NEJ	JA
Solna	NEJ	NEJ	JA
Sundbyberg	NEJ	NEJ	JA
Upplands-Bro	JA	NEJ	JA
Upplands Väsby	NEJ	NEJ	JA
Snitt	25 %	12.5 %	100 %
Stockholm	62 %	67 %	100 %
Riket	33 %	23 %	93 %

Tabell 3b

Rekommenderas i nationella riktlinjer

	Erbjuder minst ett stödprogram för närstående	Erbjuder Bostad först	Erbjuder Vårdkedja
Ekerö	JA	NEJ	JA
Järfälla	JA	JA	JA
Sigtuna	JA	NEJ	JA
Sollentuna	JA	JA	JA
Solna	NEJ	NEJ	JA
Sundbyberg	JA	NEJ	NEJ
Upplands-Bro	NEJ	NEJ	JA
Upplands Väsby	JA	JA	JA
Snitt	75 %	37.5 %	87.5 %
Stockholm	50 %	85 %	85 %
Riket	63 %	20 %	38 %

Tabell 4 visar att Järfälla, Solna och Upplands-Bro följer upp med hjälp av en standardiserad bedömningsmetod medan Ekerö, Sigstuna, Sollentuna, Sundbyberg och Upplands Väsby gör det delvis. Snittet (37.5 %) är något högre än riket (25 %), men klart lägre än i Stockholm (67 %). Ekerö, Sollentuna, Solna och Upplands-Bro använder den standardiserade bedömningsmetoden FREDAS-

kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos vuxna. Snittet på 50 procent är klart lägre än Stockholms stadsdelar (92 %) och kommunerna i riket (84 %).

Tabell 4

Standardiserade bedömningsmetoder

	Uppföljning utifrån standardiserad bedömningsmetod	Använder standardiserade bedömningsmetoden FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos enskilda vuxna
<i>Ekerö</i>	DELVIS	JA
<i>Järfälla</i>	JA	NEJ
<i>Sigtuna</i>	DELVIS	NEJ
<i>Sollentuna</i>	DELVIS	JA
<i>Solna</i>	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	DELVIS	NEJ
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA
<i>Upplands Väsby</i>	DELVIS	NEJ
<i>Snitt</i>	37.5 %	50 %
<i>Stockholm</i>	67 %	92 %
<i>Riket</i>	25 %	84 %

Tabell 5a visar att ingen nordvästkommun har använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling. I Stockholm har 18 till 27 procent av stadsdelarna gjort det beroende på verksamhet, medan mellan 3 och 6 procent av kommunerna i riket gjort det.

Tabell 5b visar att Sigtuna och Solna har genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön. Men det är bara Solna som använt resultatet för verksamhetsutveckling. I Stockholm har 64 procent av stadsdelarna genomfört systematisk uppföljning baserat på kön och 36 procent av stadsdelarna har använt resultatet för verksamhetsutveckling. I riket har 15 procent av kommunerna genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön och 10 procent av kommunerna har använt resultatet för verksamhetsutveckling.

Tabell 5a

Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten

	Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling - de som bor med barn	Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling - unga vuxna	Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling - 65 år eller äldre	Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling - de som har kontakt med beroendevård /psykiatri
Ekerö	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Järfälla	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Sigtuna	EA	DELVIS	DELVIS	DELVIS
Sollentuna	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Solna	NEJ	NEJ	NEJ	JA
Sundbyberg	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Upplands-Bro	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Upplands Väsby	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Snitt	0 %	0 %	0 %	12.5 %
Stockholm	18 %	18 %	18 %	27 %
Riket	3 %	5 %	3 %	6 %

Tabell 5b

Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten

	Genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön	Använt resultat från systematisk uppföljning uppdelat på kön till verksamhetsutveckling
Ekerö	NEJ	NEJ
Järfälla	NEJ	NEJ
Sigtuna	JA	NEJ
Sollentuna	NEJ	NEJ
Solna	JA	JA
Sundbyberg	NEJ	NEJ
Upplands-Bro	NEJ	NEJ
Upplands Väsby	NEJ	NEJ
Snitt	25 %	12.5 %
Stockholm	64 %	36 %
Riket	15 %	10 %

Självbestämmande och integritet

Tabell 6
Brukarinflytande

	Aktuell rutin för att erbjuda enskilda att ta med stödperson på möten	Genomfört en brukarstyrd brukarrevison	Använt brukarstyrd brukarrevison för verksamhetsutveckling	Brukarorganisation har påverkat överenskommelsen med landsting/region
<i>Ekerö</i>	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Sigtuna</i>	JA	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Sollentuna</i>	NEJ	JA	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	NEJ	NEJ	JA
<i>Sundbyberg</i>	NEJ	NEJ	NEJ	JA
<i>Upplands-Bro</i>	JA	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	NEJ	JA	JA	NEJ
<i>Snitt</i>	37.5 %	25 %	25 %	37.5 %
<i>Stockholm</i>	17 %	23 %	23 %	31 %
<i>Riket</i>	11 %	13 %	9 %	34 %

I tabell 6 framkommer att Sigtuna, Solna och Upplands-Bro en aktuell rutin för att erbjuda enskilda att ta med en stödperson på möten. Snittet på 37.5 procent är bättre än i Stockholm (17 %) och riket (11 %). Sollentuna och Upplands Väsby har genomfört en brukarstyrd brukarrevison och använt resultatet för verksamhetsutveckling. Snittet på 25 % är i nivå med Stockholm (23 respektive 23 %) och något bättre än i riket (13 respektive 9 %). I Sollentuna, Solna och Sundbyberg har brukarorganisationer påverkat överenskommelser med landsting/region. Snittet på 37.5 procent är i nivå med Stockholm (31 %) och riket (34 %).

Trygghet och säkerhet

Enligt tabell 7 har Sollentuna, Solna, Upplands-Bro och Upplands Väsby en aktuell rutin för att informera om samordnad individuell plan (SIP). Snittet på 50 procent är nivå med snittet i Stockholm (46 %) och riket (50 %). Klart fler kommuner i nordväst har en aktuell rutin för att inte röja skyddade personuppgifter jämfört med Stockholm och riket. I nordväst har Ekerö, Järfälla, Sollentuna, Solna och Upplands-Bro en sådan rutin. Snittet på 62.5 procent är högre än Stockholm (31 %) och riket (37 %).

Tabell 7

Information till enskilda & Personalens hantering vid skyddade personuppgifter

	Aktuell rutin för information om samordnad individuell plan (SIP)	Aktuell rutin för att inte röja skyddade personuppgifter
<i>Ekerö</i>	NEJ	JA
<i>Järfälla</i>	NEJ	JA
<i>Sigtuna</i>	NEJ	NEJ
<i>Sollentuna</i>	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	NEJ	NEJ
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA
<i>Upplands Väsby</i>	JA	NEJ
<i>Snitt</i>	50 %	62.5 %
<i>Stockholm</i>	46 %	31 %
<i>Riket</i>	50 %	37 %

Bakgrundsmått

Tabell 8

Väntetid för nybesök

	Väntetid för nybesök
<i>Ekerö</i>	Inom 4-7 dagar
<i>Järfälla</i>	Inom 8-14 dagar
<i>Sigtuna</i>	Inom 4-7 dagar
<i>Sollentuna</i>	Inom 4-7 dagar
<i>Solna</i>	Inom 4-7 dagar
<i>Sundbyberg</i>	Inom 8-14 dagar
<i>Upplands-Bro</i>	Inom 8-14 dagar
<i>Upplands Väsby</i>	Inom 4-7 dagar

Enligt tabell 8 har de flesta nordvästkommuner en väntetid på 4 till 7 dagar för nybesök. Järfälla, Sundbyberg och Upplands-Bro har 8 till 14 dagar.